

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΝΟΣ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ 21ην Μαΐου εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα θὰ εορταστοῦν τὰ Ἀναστενάγια καὶ θὰ γίνῃ ἡ πυροβολία ἐπάνω στὴ θρακιά. Τὰ Ἀναστενάγια εἶναι θρακικὸν ἔθιμον καὶ παράδοσις πού διεσώθη μέχρι σήμερον ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια καὶ ἀφορᾷ τὸν Διόνυσον. Σήμερα τὸ ἔθιμον τοῦτο —μου γράφει ἐξ ἀφορμῆς τῆς μεθαιωνιᾶς εορτῆς ὁ φίλος κ. Πολύωρος Παπαχριστοδουλοῦ— παρ' ὅλας τὰς καταιώξεις τῆς Ἐκκλησίας, ἐφθασεν αὐτούσιον καὶ ἀκέραιον καὶ τελεῖται εἰς τὴν Ἁγίαν Ἐλένην τῶν Σερρών καὶ εἰς τὴν Μελέην τῆς Βεροίας. Οἱ σημερινοὶ προβάται καὶ ἀναστενάρηδες εἶναι τὰ ὑπολείμματα τῶν Θρακῶν πού τὸ 1922 ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην εἰς τὴν Δυτικὴν καὶ ἐγκατεστάθησαν καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἔτσι κάθῃ 21ην Μαΐου τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου γίνονται αἱ εορταὶ οὐ κρυφά πλέον, ἀλλ' ἐμφανῶς τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ λαοῦ τῆρα.

Οἱ Βούλγαροι, πού κατέχουν τώρα τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς Ἀνατολ. Θράκης, ἐξήμετα λένε τὸ ἔθιμον διὰ νὰ τὸ παραστήσουν — ἴσως διὰ καὶ αὐτὸ δουλεγαρικόν. Καὶ οὐ μόνον τὸ παλόν, ἀλλὰ καὶ τὸ φωτογραφικόν καὶ τὸ ἐνθυμῶν με περιγραφὰς καὶ δημοσιεύματα εἰς τοὺς ἑξῆς ὡς δουλεγαρικὸν διὰ πολιτικὴν ἐπιμετάλευσιν. Ἐνὰ περὶ ἑκατομμύριασαν πολλὰς φορές εἰκόνας καὶ περιγραφὰς προπαγανδιστικότητας. Ἀκόμη τὸ ἔθιμον τὸ ἐπιμελοδραματοποίησαν καὶ τὸ παριστάνουν εἰς τὴν Λυρικὴν Σπηνήν τους καὶ κυκλοφοροῦν εἰς τὸ ἔξωτερικὸν φυλλάδια με σχετικὰς εἰκόνας. Πλαστογραφοῦν ἕνα ἕξον ἔθιμον, ἐνθ' ἡμεῖς τὸ ἀγνοοῦμεν οἱ ἴδιοι καὶ τὸ διατυμπανίζουν διὰ νὰ δείξουν τὴν παναρχαίαν δὴθεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Χερσόνησον ὑπαρξίν των.

Πένησι, χάρις εἰς τὴν ἰδιωτικὴν συνεπικουρίαν, ἡ πυροβολία ἐπαυρήθη, με συροσὴν κόσμου μεγάλου. Ἡ φωτογραφικὴ ὑπηρεσία τοῦ Στρατηγείου Θεσσαλονίκης ἐπὶ ἔθιμον φησὶ ἀποστολὰς ἐπὶ τῶν χωρῶν πού χρθεύουν γυμνασθεὶς ἐπάνω στὴ φωτιά, φωνάζοντας: Ἐχ, ἔχ, ἄχ! Καὶ ἐδημοσιεύθησαν πλήρεις περιγραφὰ καὶ εἰκόνας πολλὰ. Ἐπιστημονικὰ ἔχει καταγίνει συχνὰ μετὰ τὰ Ἀναστενάγια τὸ «Ἀρχαῖον Θράκη», ὅπου ἔχουν δημοσιευθῆ μελέται ἀξιόλογοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων μία τοῦ ἀρχαιολόγου κ. Ρωμαίου. Τὸ ὁπουοῦν Παιδείας καὶ ἡ Ἑπηρεσία Τουρισμοῦ θὰ ἐπρεπε νὰ ἐνδιαφερόθουν διὰ τὰ Ἀναστενάγια. Μία ἐπιστημὸς ἀποστολὴ ἐπιστημόνων πρέπει νὰ παροστή εἰς τὴν τέλειον τοῦ ἔθιμου, γὰ τὸ μελετήσῃ καὶ νὰ δώσῃ μίαν ἐκθεσιν ἀξιόλογον με φωτογραφίας, διὰ νὰ δημοσιευθῇ ἀγγλιστὶ ὡς προπαγανδιστικὸν φυλλάδιον με κύρος.

τοῦ
ρος
ρογι
εἶπα
εἶναι
ὑπὸ
βιβλί
φα κ

ΕΝ
γὰ
τὴν
ταίρι
γανών
λων τ
τῆς ἡ
ζης κ
ρος, ε
ἰδοσι
ὀμιλία
παλαι
τὰς ὁ
σεν ἐν
συνέδε
βάλλετ
πικότη
Τραπέζι

Ἄ. π
κόν
γιου Στ
ἀδελφόν
τε εἰς Κί
τῆς ὁποῖ
λέν ὁ κ. Ι
Ναυπλιον
Ἰουλίου Ι

«...Παι
πιθωμῶν
τὴν ἀπό
ἀντισώσ
Ἄλλα, ἰ
ν' ἀμφι
ἐπιθυμῶ
ψυχῆς κα
καλὸ μὴν
σεβαστὸς
ἔστρο ἐὰ
τουρκικά
τὰ ἀρθαν
συμβουλεύ
στὰ ἐφ' ὅ
ἀδελφὸ μ
ὡς τὰ κο
δύματα.
τοῦ κασε
τον μὲν ἰ
ρῶσο, δ
βινον γέ
μοῦ καμ
ὄλιγα γ
μπαλωθ
των καὶ
τοῦλάχισ
τα. Ἡμ
νὰ πλη
ταν πᾶ
πορῆ ν
γαν σι
γει. Γ
σὸν μ
Ἑλλάδα
οἰκονο
σοι εἰ
ἐπὶ ἄρα
πολλά
ἢ μετ
τέρστ
πλὴν
Καὶ π

Καθημερινή

18/5/50

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Να θυμάται
21/6/49.

ΕΙΣ ΕΝΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥ

κρόταλα είναι
α να εις τις όρ
των αρχαίων
ίμαι λοιπόν ότι,
άδες ετών οι
πρώτη φοράν
αρχαίαν εορ
λας Πρώτακα
δου του 'Αττι
μάλλον διά να
ον των χορευ
α τέτηη. Δισπ
διά την τοκήν
ν αρχαίων έκ
έτη και ακληρά
ηρώση επί των
την τέχνην της
σφ κλασικού 'Ω
κ. Πρώτακα με
ισθητικού φίλου
ης προσπάθειών
χολέτε και με
Πα.κ. Δια ός
ον εζοχημοποι
από τους σατύ
ς, έχουν δε ανγ
στis ισπανικές
ην παρατηρήση
ωρακίων παρα
ραβολήν των λε
εις το επίμηκες
οργάνων προς
αρχαίους, ίδιος
ν των κλειδώ
και της βάσεως
θώη να βγη ή
στη άηνης του
από το αντίκει
του είναι μεγά
κατάσταται από
αην, όπως συμ
μέτετες, κινείται
έκτατα, εύητε
ν δακτύλων που
ός και αυτοί

παθεν απόλυτος τίποτε όταν έδγημε,
κατά τις βεβαιώσεις εκείνων που τον
έξητασαν. Κατ' άλλας όμως πληρο
φορίας έδειξαν μόνον άλλους του.
Κατά τους κανονισμούς των άναστε
νάσηδων, ο άμνητος αυτός άνδει
χρη κανός και περιλήφθη εις τας
τάξεις των.

Οί άναστενάσιες της προηγουμέ
νην της εορτής, στολισμένες με
ροσαντάκια και καρπούσια είνονας
του 'Αγίου Κωνσταντίνου και της
'Αγίας 'Ελένης (αί εικομοφόροι, ό
ποις ονομάζονται), κατελήφθησαν ά
πό έκστασις και έγχορσι τα μάτια
μισοκλειστα και εκβάλλουσι ανάρ
θρους φωνάς: «'Υχ... ύχ... άχ...
άχ...», εζοχόρσαν τον περιεργον χο
ρόν των άναστενάσηδων. Την επο
μένη έγινεν ή εθούσια του Ταύρου.
'Αλλ' αντί ταιού, επειδή ήτο δύσ
κολον γά εθεθή, εθυσιάσθησαν χο
ρία, άφού προηγουμένως ηλιγίθη
σαν από τον ίσραά του χορίου. Τα
σάγια αυτά έπειτα ετεμαχίσθησαν
και τά κομμάτια των διενεμήθησαν
μεταξύ των άναστενάσηδων, άρρε
νων και θήλειων. Επικολούθησεν ο
χορός, άπαιρούμενος άνω και ό της
προηγουμένης ημερας. Έπειτα, κα
τα την άσπιν της εορτής άναστενάση,
διάφοροι άναστενάσηδες άναραν με
γάλην ποικίλιν εις την κεντρικην
πλατεϊαν του χορίου. Η πρόα της
ησο τωών μεν άση, ώστε το πλήθος
των θεατών ότι έπαυσαμένον να
καταίτη εις μενύλας άναστασι. Εις
την ποσόν αυτήν άλογοοτες άναστε
νάσηδες και άναστενάσιες άμνη
των άλλες φωνές εζοχόησαν
ελάφει εις τήν γήνην. Έπει
τα έβγαλαν χορός να έξωγ πάθει
τίποτε. Έπειτα όποις εσημεϊσθη άνα
τέρας, εζοχημοποι εις τας φλόγας
και ο άμνητος ή κατηχόμενος άνα
στενάσης.

Η πυροβολία του είδους αυτού εκ
τυλίσασται και εις δύο άλλα μέση
της Μακεδονίας: Εις το χορίον Μαι
ορλετή της Λομάας και εις το χω
ρίον Μελίκη της Βερορίας (εις το χω
ρίον αυτό κατά το 1940 μία γυναίκα
εσχότωσε την μητέρα της, 70 ετών,
διότι δεν της επέτρεπε να μετάσχη
ώς άναστενάσις εις τους χορούς
και την πυροβολίαν). Άναστενάση
δες υπό της καταστροφής του 1922
όπησαν εις την 'Ανατολικήν Θρά
κην (εις τά χωρία Σουράς, Άγίος
'Ιωάννης, Ματσούρας, Πλέτας, 'Α
γιος Στέφανος, Πινακάς, Άγιος Γε
ώργιος και Εύκαριό) και εις την
Βουλγαρικην Θράκην (εις τά χωρία
Ρέσβι, Γαλαζάκι, Προντίβο, Κο
στή, Πυργόπουλο, κατοικούμενα υπό
της καταστροφής από 'Ελληνας, και
εις τά βουλγαρικά χωρία Βούλγαρι,
Μοϊντοσβο και Γουμνατσίβο). Οι
Βούλγαροι άναστενάσηδες έδιδάθη
σαν από τους γειτονές των 'Ελλη
νας, οι όποιοι επί αλόνας δεν έπαυ
σαν να εορτάζουν το έθμιον εις την
χώραν της καταγωγής των. Κατά
σπουδαίους μελετητάς του έθμιου, ή
εορτή των άναστενάσηδων αποτελεί
την μακρινήν άπήνην των εθνικών
και θρησκευτικών παραδόσεων της
άσκαίας 'Ελλάδος. Πάντα η Θρά
κη ήτο ή η χώρα όπου κατ' έθο
χην ελατοένετο ο Διόνισος και εκ
της Θράκης ή λατρεία του μετεδόθη
έπειτα εις την αρχαίαν 'Ελλάδα.
Περί του θέματος αυτού εδημοσιεύ
θη εις τό «'Αρχαίον Θράκης» λαμ
πρά μελέτη του ακαδημαϊκού και κα
θηγητού κ. Κ. Α. Ρομαίου, ή όποία
θα κυκλοφορήση και γαλλιστί σντά
μας, εκδόμενη υπό του Γαλλικού
Ίνστιτούτου.

Ο 'Αθηναίος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ